Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаарх Мэдээллийн х¿снэгт V1 1

Н¿¿длийн замын газар нутгийн с¿лжээний мэдээллийн х¿снэгт

Мэдээллийг б¿рд¿¿лж байгаа ажилтанд º гº х нэмэлт тайлбар:

З¿¿н Ази – АвстралАзийн шувуудын н¿¿длийн замын газар нутгийн с¿лжээнд тодорхой нэгэн газар нутгийг оруулахаар нэрийг нь дэвш¿¿лж байгаа эрх б¿хий байгууллага Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаархи мэдээллийн х¿снэгтийг бº глº х шаардлагатай.

Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаархи мэдээллийн х¿снэгтэд тухайн газар нутгийн талаархи ерº нхий мэдээлэл ба Н¿¿длийн замын газар нутгийн с¿лжээнд хамрагдах шалгуурыг хэрхэн хангаж байгаа талаар бичсэн байх шаардлагатай. Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаархи мэдээллийн х¿снэгт 2 хэсэгтэй байна. **Нэгд¿гээр хэсэг (1-14 д¿гээр заалт) –т тухайн газар нутгийн талаарх ерº нхий мэдээлэл байх ба энэ хэсгийг заавал бº глº хийг шаардана.** Хоёрдугаар хэсэгт нэмэлт мэдээллийг оруулах ба заавал бº глº х шаардлага тавихг¿й.

Энэх¿¿ Газар нутгийн талаарх мэдээллийн х¿снэгтийг Рамсарын мэдээллийн х¿снэгт дээр сууриалан боловсруулсан байна.

Хэрвээ Н¿¿длийн замын газар нутгийн с¿лжээнд оруулахаар санал болгож байгаа газар нутаг нь Рамсарт б¿ртгэлтэй газар байх юм бол баримт бичиг б¿рд¿¿лэх ажил ил¿¿ амар хялбар байх болно. Энэ тохиолдолд хамтын ажиллагаанд Т¿нш болон нэгдэж орсон ¯ндэсний Засгийн газар Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаархи мэдээллийн х¿снэгтээ нэмэлт 1-ээс 10 дугаар асуултыг хариулсан мэдээлэлтэй явуулахад хангалттай.
Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаархи мэдээллийн х¿снэгтийг бº глº º д дуусcан бол (мº н дагалдах газрын зургийн хамт) т¿¿нийгээ Н¿¿длийн замын Хамтын

ажиллагаа/Т¿ншлэлийн Нарийн бичгийн дарга нарын газарт х¿рг¿¿лнэ. Энэх¿¿ х¿снэгтийг бº глº сº н ажилтан Мэдээллийн х¿снэгтийнхээ электрон хувь (MS Word) -ийг бололцоогоороо газрын зургийн тоон хувилбарт оруулсан хувьтай нь илгээнэ.

Нэгд¿гээр хэсэг: Чухал шаардлагатай мэдээлэл

1. Энэх¿¿ маягтыг бº глº ж байгаа х¿ний нэр, холбоо барих хаяг:

Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаархи энэх¿¿ мэдээллийн х¿снэгтийг бº глº ж байгаа ажилтны б¿тэн нэр, байгууллагын нэр хаяг, утас, факс, имэйл-ийн хаяг

2. Х¿снэгтийг бº глº сº н огноо:

Х¿снэгтийг анх бº глº сº н ба (шинэчлэн засвар хийсэн) огноо.

3. Улс орон:

Тухайн улсын албан ёсны (товчилсон) нэр.

4. Нислэгийн замын с¿лжээний газар нутгийн нэршил:

Тухайн газар нутгийн нэрийг ¿ндэсний ба англи хэлээр бичнэ. **Газар нутгийн гэрчилгээн дээр дурьдсан жинхэнэ нэршилийг зº вхº н ашиглана.** Тухайн ¿ндэсний хэлээр бичигдсэн зэрэг бусад нэршилийг жинхэнэ нэрийн дараа хаалтан дотор бичигдсэн байдлаар хэрэглэгдэнэ.

5. Газар нутгийн газрын зураг:

Н¿¿длийн замын Газар нутгийн талаархи мэдээллийн х¿снэгт тухайн ус чийг б¿хий намгархаг газар нутгийн хамгийн с¿¿лийн боломжтой мэдээллийг оруулсан газрын зургийг хавсаргана (хэвлэсэн хэлбэрээр, боломжтой бол тоон хэлбэрт оруулсан байдлаар). Газрын зураг дээр тухайн газар нутгийн хилийг тодорхой харуулсан байх ёстой.

6. Газарз¿йн байршил (º ргº рº г/уртраг-ийг decimal degrees хэлбэрээр оруулсан байна):

Тухайн газар нутгийн тº вийн багцаалсан солбицол ба/эсвэл тухайн газар нутгийн захын цэг¿¿дийн солбицолыг оруулна. Хэрвээ тухайн газар нутаг нь бие биенээс тусгаар хэд хэдэн талбайгаас б¿рдэж байвал тухайн талбай б¿рийн солбицолыг оруулна.

7. ª ндºршил: (метрээр: дундаж ба /эсвэл максимум ба минимум утга)

8. Талбай:

Тухайн газар нутгийн нийт талбайн хэмжээг гектараар гаргаж ºгнº. Хэрвээ тусгаар салангид орших тодорхой газар тухайн газар нутагт харьяалагдаж байвал тэдгээрийн нэрийг бас гаргаж ºгнº.

9. Тухайн газар нутгийн тухай ерºнхий мэдээлэл:

Тухайн газар нутгийн тухай товч (Хоёр ºг¿¿лбэрээс хэтрэхг¿й) мэдээлэл ºгºх ба ¿¿нд н¿¿длийн усны шувуудад ач холбогдол б¿хий физикийн ба экологийн ¿¿рэг функцийн талаар ºг¿¿лнэ.

10. Н¿¿длийн замын газар нутгийн с¿лжээний шалгуур ¿з¿¿лэлтэд тохирч байгаа эсэх: Усны шувуудын тооллогын д¿нг бичих бºгºº д энэ нь Н¿¿длийн замын газар нутгийн с¿лжээний шалгуур ¿з¿¿лэлтийг хангаж байх ёстой (Хавсралт 1). ¯¿нд дараах ¿з¿¿лэлт¿¿д хамарагдана:

Тухайн газар нутаг нь 20000 ба т¿¿нээс дээш тооны н¿¿длийн усны шувуудыг тогтмол дэмжиж байдаг, эсвэл,

Тухайн газар нутаг нь Усны шувуудын тºрºл з¿йл эсвэл дэд з¿йл¿¿дийн тодорхой популяцийн 1% ба т¿¿нээс дээш хувийг тогтмол дэмждэг; эсвэл,

Тухайн газар нутаг нь н¿¿длийн усны шувуудын устах аюулд орсон эсвэл эмзэг нºхцºлд байгаа популяцийн х¿лээн зºвшºº рºх¿йц тооны бодгалийг дэмжиж байгаа

Тухайн газар нутаг нь “цугларалтын ¿е”-ийн буюу 5000 ба т¿¿нээс дээш тооны эсвэл ¿ржлийн ¿еийн нийт популяцийн 0.25-аас багаг¿й хувийг эзлэх тооны шувуудыг дэмждэг.

З¿¿н Ази-АвстралАзийн Шувуудын н¿¿длийн замын Хамтын ажиллагаа/Т¿ншлэлд хамрагдсан н¿¿длийн усны шувуудын популяцийн нэрсийн жагсаалт ба 1 :-ийн босгыг хавсаргав (Хавсралт 3). Цугларалтын ¯е-ийн шалгуур ¿з¿¿лэлтийг тодорхойлох нь их хэц¿¿ байдаг бºгºº д энэх¿¿ ¿з¿¿лэлтийг хэрэглэхдээ Нарийн

бичгийн дарга нарын газартай зºвлºлдºх шаардлагатай. Т¿¿нээс гадна зарим з¿йл шувууны тухайд байгаль дээр тодорхойлоход туйлын тºвºгтэй хэд хэдэн популяцитай байдаг болно.

11. Ус чийг намгархаг газар нутгийн тºрºл хэлбэр:

Ус чийг намгархаг газар нутгийн тºрºл хэлбэрийн жагсаалтыг (Хавсралт 2-ыг ¿знэ ¿¿)-т гаргаж ºгнº. Н¿¿длийн замын с¿лжээний газар нутгийн жагсаалтаа хамгийн том талбай б¿хий газар нутгаас эхл¿¿лэн жагсаах шаардлагатай.

12. Хууль эрх з¿йн харьяалал:

Газар нутгийн тухайлбал, аймгийн, сумын гэх мэтээр харьяалалыг бичих ба ¿йл ажиллагааны чиглэлээр тухайлбал, ХХААХ¯Я, БОАЖЯ-ны Тусгай хамгаалалттай нутгийн удирдлагын газар гэх мэтээр бичнэ.

13. Удирдах дээд байгууллага:

Харьяалах удирдах байгуулагын эсвэл агентлагийн харьяа тухайн ус чийг намгархаг газар нутгийг шууд удирдан ажиллах орон нутгийн байгууллагын нэр хаягийг ºгнº. Энэх¿¿ байгууллагад ажиллаж байгаа ус чийг намгархаг газар нутгийг хариуцан ажиллах албан тушаалтны нэр хаягийг боломжоороо гаргаж ºгнº.

14. Ишлэл татах ном з¿й:

Тухайн ус чийг намгархаг газар нутагтай холбоотой хэвлэгдсэн гол гол техникийн баримт бичг¿¿дийн нэрсийн ажгсаалт: ¯¿нд, менежментийн тºлºвлºгºº, шинжлэх ухааны тайлан илтгэл, иш татах ном з¿й зэрэг багтана. Тухайн ус чийг намгархаг газар нутагт зориулан ¿йл ажиллагаагаа явуулдаг ажилтай веб хуудсыг дурьдах нь з¿йтэй (веб хуудасныхаа хэзээ хамгийн с¿¿лд шинэчлэсэн талаар мэдээлэл оруулах). Тухайн газар нутгийн тухай маш их хэмжээний хэвлэсэн материал байгаа тохиолдолд зºвхºн хамгийн чухал гэж ¿зсэнээ дурьдах нь з¿йтэй. Гэхдээ их олон ишлэл татах ном з¿йн жагсаалт б¿хий материалыг т¿лх¿¿ оруулах нь з¿йтэй.

Хоёрдугаар хэсэг – боломжоороо буюу заавал бº ãëº õèéã ø ààðäàõã¿é

15. Газар нутгийн физик шинж чанар:

Геологи, геоморфологи нь байгалийн эсвэл хиймэл эсэх талаар: хºрсний тºрºл, усны чанар, усны г¿н, усны тогтмол байдаг эсэх, усны т¿вшиний хэлбэлзэл, татлага т¿рлэгийн олон хэлбэр, урсгалын дагуух газар нутаг, ерºнхий уур амьсгал зэрэг мэдээллийг багтаана.

16. Ус б¿рэлдэх газар нутгийн физик шинж чанар:

Гадаргын талбай, ерºнхий геологи, геоморфологийн шинж чанар, хºрсний ерºнхий хэлбэр, уур амьсгалын талаарх мэдээлэл.

17. Гидрологийн талаарх мэдээлэл:

Ус чийг намгархаг газрын г¿ний усны нºхºн сэргээх чадвар, ¿ерийн хяналт, хурдасын хуримтлал, эргийн газар з¿йн тогтоцыг барих зэрэгт г¿йцэтгэх ¿¿рэг функц, ¿нэ цэн.

18. Экологийн ерºнхий шинж чанар:

Н¿¿длийн замын с¿лжээний газар нутгийн амьдрах орчин, ургамлын б¿тэц, ургамал ба амьтны аймгийн б¿лгэмдэл, газар нутгаас ¿з¿¿лэх экосистемийн ¿йлчилгээ, ¿¿нээс гарах ашиг тусын талаарх мэдээллийг боломжоороо тодорхойлох.

19. Ургамлын аймгийн ¿ндсэн тºлºº лºл:

Тодорхой з¿йл ургамлын талаар нэмэлт мэдээлэл ºгºх бºгºº д ¿¿ндээ энэ з¿йл ургамал нь яагаад энд заавал дурьдагдах учиртай тухай ºг¿¿лнэ (ховор, ховордсон, ºвºрмºц, биогазарз¿йн талаасаа чухал гэх мэтээр) *Тухайн газар нутагт амьдарч байгаа з¿йлийн ангилал з¿йн нэрсийн жагсаалтыг энд оруулахг¿й бºгºº д тэрх¿¿ жагсаалтыг магадг¿й Мэдээллийн х¿снэгтийн хавсралт маягаар оруулж болох юм.*

20. Амьтны аймгийн ¿ндсэн тºлºº лºл:

Тодорхой з¿йл амьтны талаар нэмэлт мэдээлэл º гº х бº гº º д ¿¿ндээ энэ з¿йл амьтан нь яагаад энд заавал дурьдагдах учиртай тухай º г¿¿лнэ (10-д дурьдсан мэдээлэлд нэмэлт болгож оруулна) *Тухайн газар нутагт амьдарч байгаа з¿йлийн ангилал з¿йн нэрсийн жагсаалтыг энд оруулахг¿й бº гº º д тэрх¿¿ жагсаалтыг магадг¿й Мэдээллийн х¿снэгтийн хавсралт маягаар оруулж болох юм.*

21. Нийгэм ба соёлын ¿нэ цэн:

a) Тухайн газар нутаг нь нийгэм ба соёл талаасаа ямархуу ¿нэ цэнтэйг бичих тухайлбал, загасны ¿йлдвэрлэл, ой модны аж ахуй, шашны талаасаа чухал газар нутаг, археологийн олдвор б¿хий нутаг, ус чийг намгархаг газар нутагтай нийгмийн ямар нэгэн холбоотой эсэх гэх зэрэг байж болно. Т¿¿хийн/археологийн/шашны талаасаа онцгой газар гэдгийг º нº º гийн нийгэм эдийн засгийн ач холбогдлоос ангид тусад нь авч ¿зэх шаардлагатай.:

b) Энэх¿¿ газар нутгийг олон улсын ач холбогдол б¿хий гэж ¿зээд аваад яваад байж болох эсэх (экологи ба соёлын ач холбогдол талаасаа, материаллаг ба материаллаг бусутгаараа, байгаль хамгаалал ба экологийн ¿йл явц талаасаа ашиг тустай ач холбогдол байхаас гадна)?

Ач холбогдлын энэх¿¿ шинж чанарыг дараах категорийн х¿рээнд тодорхойлох шаардлагатай:

i) Ус чийг намгархаг газар нутгийг з¿й зохистой ашиглаж байгаа загвар болох газар нутаг байх ба энэ нь ус чийг намгархаг газар нутгийн экологийн шинж чанарыг хадгалан барихуйц уламжлалт мэдлэг, менежментийн арга замыг ашигласан байх:

ii) Соёлын ¿нэт уламжлал б¿хий буюу эсвэл тухайн ус чийг намгархаг газар нутгийн экологийн ¿з¿¿лэлт¿¿дэд нº лº º ¿з¿¿лсэн эртний соёл иргэншлийн ул мº р б¿хий байх:

iii) Тухайн ус чийг намгархаг газар нутгийн экологийн ¿з¿¿лэлт¿¿д нь орон нутгийн ард иргэд ба эртний уламжлалаа хадгалан ¿лдсэн ард т¿мний байгальтай харьцах харьцаанаас ихээхэн хамаарал б¿хий газар нутаг байх:

iv) Материаллаг бус ¿нэ цэн шингэсэн º º рº º р хэлбэл ариун ш¿тлэгт газар орон б¿хий байх ба тэдгээрийн оршин байгаа асуудал нь ус чийг намгархаг газар

нутгийн экологийн ¿з¿¿лэлт¿¿дийг хэрхэн хадгалан хамгаалж байхтай нягт уялдаа холбоотой байх:

22. Газар эзэмшил/º мчлº л:

a) Н¿¿длийн замын с¿лжээний газар нутгийн дотор:

b) эргэн тойрны газар нутагт:

23. ª нº º гийн газар ашиглалт (усны асуудлыг мº н хамруулна):

a) Н¿¿длийн замын с¿лжээний газар нутгийн дотор:

b) эргэн тойрны газар нутагт (ус хураах талбайд):

24. Тухайн газар нутгийн экологийн ¿з¿¿лэлт¿¿дэд сº ргº º р нº лº º лж байгаа х¿чин з¿йл¿¿д (º нгº рсº н, одоо, эсвэл болзошг¿й) – ¿¿нд газар ба ус ашиглалтанд орсон º º рчлº лт, хº гжлийн тº сл¿¿д багтана:

a) Н¿¿длийн замын с¿лжээний газар нутгийн дотор:

b) эргэн тойрны газар нутагт:

25. Авч хэрэгж¿¿лсэн байгаль хамгаалах арга хэмжээ:

a) Н¿¿длийн замын с¿лжээний газар нутагтай ямар нэгэн хэмжээгээр нэгдмэл хил хязгаартай ¿ндэсний ба/эсвэл олон улсын зэрэглэлийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн нэрсийн жагсаалт:
ялангуяа хэрвээ тухай газар нутаг маань хэсэгчилсэн байдлаар буюу/эсвэл б¿хлээрээ Дэлхийн º вд б¿ртгэлтэй ба/эсвэл ЮНЕСКО-гийн Шим мандлын дархан газар байх юм бол тэдгээр газрын тухайн харьяаллынх нь албан ёсны нэрийг º гº х шаардлагатай.

b) Хэрвээ боломжтой бол тухайн газар нутагт харгалзах IUCN (1994)-ийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн ангиллын харгалзах ангилал(ууд)-ыг оруулж º гнº ¿¿ (харгалзах ангилал (ууд)-ыг тэмдэглэнэ ¿¿):

Ia Ib II III IV V VI

c) Албан ёсоор батлуулсан менежментийн тº лº влº гºº бий эсэх; ба энэ нь хэрэгжиж байгаа эсэх?:

d) Менежментийн бусад ямар арга хэмжээ авч хэрэгж¿¿лж байна вэ:

25. Тº лº влº ж байгаа байгаль хамгаалах арга хэмжээ, гэхдээ хэрэгж¿¿лээг¿й:

Тухайлбал, менежментийн тº лº влº гºº г боловсруулж байгаа; тодорхой газрыг тусгай хамгаалалтад хамруулахаар албан ёсоор санал болгосон, гэх мэт.

26. ª нºº гийн судалгаа шинжилгээний ажил, багаж хэрэгсэл:

Тухайлбал одоо хэрэгж¿¿лж байгаа биологийн олон янз байдлын мониторинг зэрэг судалгаа шинжилгээний тº слийн талаарх нарийвчилсан мэдээлэл, хээрийн судалгааны цэг байгаа эсэх гэх мэт.

27. Тухайн газар нутагтай холбоо б¿хий эсвэл т¿¿нд ашигтай байдлаар хэрэгжиж байгаа º нºº гийн харилцаа холбоо, сургалт, сурталчилгаа (CEPA)-ны ажил:

Тухайлбла, аялагчдад зориулсан тº в, ажиглалтын нуугдмал цэг, бафйгалийн зº рº г зам, мэдээллийн брошюр, сургуулийн х¿¿хд¿¿дэд зориулсан тоног хэрэгсэл гэх мэт.

28. ª нºº гийн амралт зугаалга ба аялал жуулчлал:

Тухайн ус чийг намгархаг газар нутаг нь амралт зугаалга, аялал жуулчлалын зорилгоор ашиглагддаг эсэх; ямар хэлбэрээр ба т¿¿ний ашиглалтын давтамж/ачаалал.

Хавсралт 1: Н¿¿длийн замын Газар нутгийн с¿лжээнд газар нутгийг оруулах шалгуур ¿з¿¿лэлт
(Хамтын ажиллагаа/Т¿ншлэлийн ¿ндсэн баримт бичиг)

Н¿¿длийн замын газар нутгийн с¿лжээнд тодорхой газар нутгийг хамруулахын тулд энэх¿¿ хамтын ажиллагаа/т¿ншлэл дараах шалгуурыг тавьдаг:

а. Олон улсын хувьд чухал н¿¿длийн усны шувуудын газар нутагт зориулсан Ус чийг намгархаг газрын тухай Конвенцийн зарим шалгуур (Рамсар, Иран, 1971). ¯¿нд:

Шалгуур 2: Хэрэв тухайн газар нутаг нь эрсдэлтэй, мºхºж буй з¿йл эсвэл аюулд ºртсºн экологийн б¿лгийг дэмждэг бол олон улсын хэмжээнд ач холбогдол б¿хий гэж ¿знэ.

Шалгуур 5: Хэрэв тухайн газар нутаг нь 20000 эсвэл т¿¿нээс олон тооны усны шувуудыг тогтмол дэмждэг бол олон улсын хэмжээнд ач холбогдол б¿хий гэж ¿знэ.

Шалгуур 6: Хэрэв тухайн газар нутаг нь Усны шувуудын тºрºл з¿йл эсвэл дэд з¿йл¿¿дийн тодорхой популяцийн 1%-ийг тогтмол дэмждэг бол олон улсын хэмжээнд ач холбогдол б¿хий гэж ¿знэ.

б. Ази-Номхон далайн н¿¿длийн усны шувуудыг хамгаалах стратегийн х¿рээн дахь шалгуур буюу:

1. Хэрэв тухайн газар нутаг тогтмол н¿¿дэллэж байгаа усны шувууны нэг з¿йл эсвэл нэг дэд з¿йлийн тодорхой популяцийн 0.25% дэмждэг бол олон улсын хэмжээнийн ач холбогдол б¿хий гэж ¿знэ.
2. Хэрэв тухайн газар нутгийг н¿¿длийнхээ ¿еэр усны шувуудын 5000 эсвэл т¿¿нээс ил¿¿ тооны бодьгал тогтмол дайрч ºнгºрдºг бол т¿¿нийг олон улсын

хэмжээнд ач холбогдол б¿хий гэж авч ¿знэ.

в. Тодорхой газар нутгийг онцгой тохиолдолд хэрэв н¿¿длийн усны шувууд амьдралынхаа мºчлºгийн аль нэгэн ¿ед дамжиж ºнгºрдºг тэр нь н¿¿длийн замын б¿рэн б¿тэн байдалд чухал ач холбогдолтой бол нэрийг нь ач холбогдол б¿хий гэж ¿зэхээр дэвш¿¿лж болно. Хамтын ажиллагаа/т¿ншлэл нь ингэж нэр дэвш¿¿лэх асуудлыг тохиолдол б¿рт ººрт нь тохирсон шалгуураар буюу тухайн нºхцºл байдлыг анхааран авч хэлэлцэнэ.

Хавсралт 2: Ус чийг намгархаг газар нутгийн тº рº л хэлбэрийн талаарх Рамсарын ангилалын систем

Рамсарын Конвенцийн Хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурлын YI.5 ба YII.11 тоот тогтоолоор нэмэлт оруулсан 4.7 зº влº мжº º р баталсан Ус чийг намгархаг газар нутгийн тº рº л хэлбэрийн талаарх Рамсарын ангилалийн системд ¿ндэслэн тусгай коод боловсруулсан байна.
Энд дурьдагдаж байгаа ангилал нь тухайн газар нутагт байгаа ус чийг б¿хий намгархаг газар нутгийг богино хугацаанд ерº нхийд нь тодорхойлоход тус болох зорилготой хамгийн энгийн тодорхойлолт юм.
Ус чийг намгархаг газар нутгийн тº рº л хэлбэрийг зº в тодорхойлуулахын тулд Нарийн бичгийн дарга нарын газраас дор дурьдсан байдлаар Далай тэнгисийн/Эрэг орчмын ус чийг б¿хий намгархаг газар, Эх газрын ус чийг намгархаг газар нутгийн тухай тухайн ус чийг намгархаг газар нутгийн тº рº л хэлбэрийн ¿з¿¿лэлт¿¿дийг гаргасан х¿снэгтийг боловсруулан гаргасан байна.

Далай тэнгис/Эрэг орчмын ус чийг намгархаг газар

A – **Тогтмол г¿ехэн байдаг тэнгисийн ус** ихэнх тохиолдолд татлагынхаа ¿ед 6 метрээс бага г¿нзгийтэй байна; ¿¿нд тэнгисийн булан, хоолойнууд орно – ***Permanent shallow marine waters*** *in most cases less than six metres deep at low tide; includes sea bays and straits.*

B -- **Тэнгисийн хагас татлага орчмын газар;** далайн замаг , тэнгисийн º вс, халуун б¿сийн тэнгисийн хº ндий нуга зэрэг ¿¿нд багтана - ***Marine subtidal aquatic beds****; includes kelp beds, sea-grass beds, tropical marine meadows.*

C -- **Ш¿рэн цохио - *Coral reefs*.**

D -- **Далай тэнгисийн хадархаг эрэг орчим;** эрэг орчмын хадархаг арал, далайн хадан цохио ¿¿нд хамаарна - ***Rocky marine shores****; includes rocky offshore islands, sea cliffs.*

E -- **Элс, бага хэмжээний хадархаг эрэг орчим;** элсэн тавцан, элсэрхэг

жижиг хэмжээний арланцар, элсэн манханы тогтоц, чийгтэй элсэн манхан ¿¿нд хамаарна - ***Sand, shingle or pebble shores****; includes sand bars, spits and sandy islets; includes dune systems and humid dune slacks.*

F -- **Эх газар руу т¿рж тогтсон тэнгисийн ус;** эх газар руу т¿рж орсон тэнгисийн тогтмол ус эсвэл т¿¿н л¿¿ цутгаж орсон усан хэсэг - ***Estuarine waters****; permanent water of estuaries and estuarine systems of deltas.*

G -- **Татлага т¿рлэгийн улмаас ¿¿ссэн шавар, элс, эсвэл давсан гадаргуу –*Intertidal mud, sand or salt flats*.**

H -- **Татлага т¿рлэгийн улмаас ¿¿ссэн зэгстэй тогтоол ус;** давсархаг зэгстэй тогтоол ус, давсархаг х° ндий нуга, давсархаг ° рг° гдс° н тогтоол ус ¿¿нд хамаарна. М° н татлага т¿рлэгийн улмаас ¿¿ссэн давсархаг ба цэнгэг ус б¿хий зэгстэй усан орчин - ***Intertidal marshes****; includes salt marshes, salt meadows, saltings, raised salt marshes; includes tidal brackish and freshwater marshes.*

I -- **Татлага т¿рлэгийн улмаас ¿¿ссэн ой б¿хий ус чийг намгархаг газар;** намгархаг орчины бутлаг ой, татлага т¿рлэгийн улмаас бий болсон бутлаг ой - ***Intertidal forested wetlands****; includes mangrove swamps, nipah swamps and tidal freshwater swamp forests.*

J -- **Эрэг орчмын дарсархаг/давстай тэнгисээс тусгаарлагдсан газар;** ядаж ганц нарийн хоолойгоор тэнгистэй холбогдсон гэхдээ тэнгисээс тусгаарлагадсан давсархаг ба давстай газар - ***Coastal brackish/saline lagoons****; brackish to saline lagoons with at least one relatively narrow connection to the sea.*

K -- **Эрэг орчмын цэнгэг устай гэхдээ тэнгисээс тусгаарлагдсан газар;** цэнгэг ус б¿хий цутгал хавийн лагун энд хамаарна - ***Coastal freshwater lagoons****; includes freshwater delta lagoons.*

Zk(a) – **Шохойлог чулуун ¿е ба хагас хуурай газрын бусад гидрологийн систем**, тэнгис орчмын/эрэг орчмын - ***Karst and other subterranean hydrological systems****, marine/coastal*

Эх газрын ус чийг намгархаг газар

L – **Эх газрын байнгын цутгал - *Permanent inland deltas*.**

M – **Байнгын гол/булаг/горхи; х¿рхрээ ¿¿нд хамаарна - *Permanent rivers/streams/creeks***; *includes waterfalls.*

N – **Улирлын чанартай/тасардаг/байнгын бус гол/булаг/горхи – *Seasonal/intermittent/irregular rivers/streams/creeks*.**

O -- **Байнгын цэнгэг уст нуур** (8 га-гаас их талбайтай); голын гольдролиос тасарч ¿лдэн нуур ¿¿сгэсэн том хэмжээтэй биллабон нуурууд энд хамаарна - ***Permanent freshwater lakes*** *(over 8 ha); includes large oxbow lakes.*

P -- **Улирлын чанартай/хатаж ширгэдэг цэнгэг устай нуурууд** (8 га-гаас том талбай б¿хий); ¿ерийн улмаас ¿¿ссэн нуурууд хамаарна - ***Seasonal/intermittent freshwater lakes*** *(over 8 ha); includes floodplain lakes.*

Q -- **Байнгын давстай/давсархаг/ш¿лтлэг нуурууд - *Permanent saline/brackish/alkaline lakes*.**

R -- **Улирлын чанартай/хааяа давстай/давсархаг/ш¿лтлэг нуурууд ба ба тэгш гадаргуугийн тогтмол нуурууд - *Seasonal/intermittent saline/brackish/alkaline lakes and flats*.**

Sp -- **Байнгын давстай/давсархаг/ш¿лтлэг ¿ерийн улмаас ¿¿сдэг º встэй зэгстэй нуур/цº º рº м - *Permanent saline/brackish/alkaline marshes/pools*.**

Ss -- **Улирлын чанартай/хааяа давстай/давсархаг/ш¿лтлэг ¿ерийн улмаас ¿¿сдэг º встэй зэгстэй нуур/цº º рº м -*Seasonal/intermittent saline/brackish/alkaline marshes/pools*.**

Tp -- **Байнгын цэнгэг устай ¿ерийн улмаас ¿¿сдэг º встэй зэгстэй нуур/цº º рº мд; цº º рº м (8 га-гаас бага талбайтай),** органик бус хº рсº н дээр ургасан зэгстэй º встэй бутлаг ойтой тогтоол усан орчин; ургамлын ургах ихэнх хугацаанд устай байдаг **- *Permanent freshwater marshes/pools***; *ponds (below 8 ha), marshes and swamps on inorganic*

soils; with emergent vegetation water-logged for at least most of the growing season.

Ts -- **Улирлын чанартай/хаая цэнгэг ус б¿хий органик бус хº рстэй намгархаг газар;** намгархаг газар, улирлын чанартай ¿ерт автдаг нуга зэрэг ¿¿нд багтана - ***Seasonal/intermittent freshwater marshes/pools on inorganic soils****; includes sloughs, potholes, seasonally flooded meadows, sedge marshes.*

U -- **Ой модг¿й болж ¿хэжсэн газар;** бут, намгархаг чийглэг газар ¿¿нд багтана - ***Non-forested peatlands****; includes shrub or open bogs, swamps, fens.*

Va -- **ª ндº р уулын ус чийг намгархаг газар;** º ндº р уулын нуга, цасны усаар ¿¿ссэн ¿¿ссэн усархаг газар - ***Alpine wetlands****; includes alpine meadows, temporary waters from snowmelt.*

Vt -- **Тундрын ус чийг намгархаг газар;** тундрийн цº º рº м, цасны усаар ¿¿ссэн ¿¿ссэн усархаг газар **- *Tundra wetlands****; includes tundra pools, temporary waters from snowmelt.*

W -- **Бутлаг ургамал голлосон ус чийг намгархаг газар;** бутлаг ургамал б¿хий намгархаг газар, бутлаг ургамал голлосон цэнгэг ус б¿хий усан татаал - ***Shrub-dominated wetlands****; shrub swamps, shrub-dominated freshwater marshes, shrub carr, alder thicket on inorganic soils.*

Xf -- **Цэнгэг ус б¿хий мод голлосон ус чийг намгархаг газар; цэнгэг устай намгархаг ой, улирлын чанартай ¿ерт автдаг ой, органик бус хº рсº н дээрх модожсон намгархаг газар - *Freshwater, tree-dominated wetlands****; includes freshwater swamp forests, seasonally flooded forests, wooded swamps on inorganic soils.*

Xp -- **Ой б¿хий ¿хэжсэн газар;** ¿хэжсэн ой б¿хий намгархаг ой – ***Forested peatlands****; peatswamp forests.*

Y -- **Цэнгэг ус б¿хий булаг; баянб¿рд *- Freshwater springs; oases*.**

Zg -- **Геотермал ус чийг б¿хий намгархаг газар - *Geothermal wetlands***

Zk(b) – **Шохойлог чулуун ¿е ба хагас хуурай газрын бусад гидрологийн систем**, эх газрын - ***Karst and other subterranean hydrological systems****, inland*

Тэмдэглэгээ: “**¿ер хураах талбай**” гэдэг бол ус чийг б¿хий нэг юмуу эсвэл хэд хэдэн тºрлийн газар нутгийг илэрхийлэхэд ºргºнºº р хэрэглэдэг нэр томьёо юм. ¯¿нд R, Ss, Ts, W, Xf, Xp, эсвэл бусад тºрºл хэлбэрийн ус чийг намгархаг газар багтана. ¯ер хураах талбай б¿хий ус чийг намгархаг газрын зарим жишээ гэвэл улирлын чанартай ¿ерт автдаг бэлчээрийн газар (байгалаасаа усархаг чийглэг нуга хºндий ¿¿нд хамаарна), бутлаг ургамал б¿хий газар, модорхог газар болон ой юм. Ус хураах талбай б¿хий ус чийг намгархаг газар нь энд ямар нэгэн тодорхой ялгарал б¿хий ус чийг б¿хий намгархаг газар гэж ороог¿й байна.

X¿íèé ¿éë àæèëëàãààíû íºëººãºð áèé áîëñîí óñ ÷èéã á¿õèé ãàçàð íóòàã - *Human-made wetlands*

1 -- **Далайн амьтны аж ахуй** (тухайлбал, загас/сам хорхой гэх мэт) –**н цººрºм - *Aquaculture*** *(e.g., fish/shrimp)* ***ponds***

2 -- **Цººрºм;** фермэрийн аж ахуйн зориулалттай, худалдааны зориулалттай, жижиг усан сан (ерºнхийдºº 8 га-гаас бага хэмжээтэй) - ***Ponds****; includes farm ponds, stock ponds, small tanks; (generally below 8 ha).*

3 -- **Усжуулсан газар;** усжуулалтын суваг, будааны талбай зэрэг ¿¿нд хамаарна – ***Irrigated land****; includes irrigation channels and rice fields.*

4 -- **Улирлын чанартай ¿ерт автдаг тарилангийн талбай** (эрчимтэй ашиглалтад байдаг чийгтэй нуга хºндий бэлчээрийн газар) **- *Seasonally flooded agricultural land*** *(including intensively managed or grazed wet meadow or pasture).*

5 -- **Давс олборлодог газар - *Salt exploitation sites****; salt pans, salines, etc.*

6 -- **Ус хадгалах талбай, газар;** усан сан/далан/ гэх мэт (ихэвчлэн 8 га -гаас их талбай б¿хий) - ***Water storage areas****; reservoirs/barrages/dams/impoundments (generally over 8 ha).*

7 -- **Ухсан газар;** уул уурхайн орхигдсон ус б¿хий газар, шавартай газар,

гэх мэт – ***Excavations****; gravel/brick/clay pits; borrow pits, mining pools.*

8 -- **Бохир ус цэвэрлэх байгууламж;** бохир тунгаах газар, х¿чилтº рº гчж¿¿лэх сан гэх мэт **- *Wastewater treatment areas***; *sewage farms, settling ponds, oxidation basins, etc.*

9 -- **Суваг, татуурга, ус зайлуулах байгууламж - *Canals and drainage channels, ditches.***

Zk(c) – **Шохойлог чулуун ¿е ба хагас хуурай газрын бусад гидрологийн систем**, х¿ний гараар б¿тсэн **- *Karst and other subterranean hydrological systems***, *human-made*